

Naar een veiliger samenleving

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld

De vaste commissie voor Justitie heeft enkele vragen en opmerkingen over de brief van de minister van Justitie van 25 februari 2010 over anonimiteit in het strafprocesrecht (Kamerstuk 28684, nr. 266) ter beantwoording aan de minister van Justitie voorgelegd. Deze vragen, alsmede de daarop op .....gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

De griffier van de commissie,
Nava

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de onderhavige brief. Zoals zij ook al in het algemeen overleg van 28 januari 2010 hebben aangegeven, vinden zij het zeer van belang dat de overheid juist ook achter de slachtoffers (vaak ook de aangevers) van geweld gaat staan. Dat doet de overheid immers ook bij het horen van bedreigde criminele getuigen of informanten van de Criminele Inlichtingen Eenheid. Belangrijk gegeven bij de noodzaak tot het beschermen van slachtoffers is ook het feit dat indien dit niet gebeurt er vaak geen aangifte zal worden gedaan en de daders of verdachten blijven rondlopen. Om die reden zijn deze leden verheugd dat de minister zo snel actie heeft ondernomen en de mogelijkheden tot het doen van anonieme aangifte in de onderhavige brief helder in kaart heeft gebracht. Wel hebben zij nog enkele vragen en opmerkingen die zij de minister willen voorleggen.

De leden van de PvdA-fractie krijgen uit het lezen van de brief de indruk dat het bevorderen van het gebruik maken van de mogelijkheid van anoniem aangifte doen of anoniem getuige zijn, vooral een kwestie van voorlichting en onder de aandacht brengen van bestaande wettelijke mogelijkheden is. Is deze indruk juist?

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende brief. Deze leden vinden het van groot belang dat mensen aangifte durven te doen van en verklaringen af durven te leggen over misdrijven, zonder angst voor intimidatie of bedreigingen. Dit is in het belang van het slachtoffer of de getuige, maar ook de samenleving als geheel omdat het de vervolging van misdadigers ten goede komt. Het inboezemen van angst, door bedreigingen of intimidatie, mag nooit lonen. De aan het woord zijnde leden hebben de volgende vragen en opmerkingen.

Allereerst constateren de leden van de SP-fractie dat er volgens de minister al voldoende mogelijkheden zijn om de anonimiteit van de aangever of de getuige in het strafproces te waarborgen en dat er eigenlijk in de wetten en regels niets hoeft te worden aangepast. Begrijpen deze leden dit goed? Kan de minister verklaren hoe het komt dat deze mogelijkheden tot op heden onvoldoende zijn toegepast door politie en justitie? Waren deze mogelijkheden onvoldoende bekend? Zijn volgens de minister de door hem aangekondigde maatregelen voldoende om er voor te zorgen dat slachtoffers, mensen die aangifte doen of getuigenverklaringen afleggen voldoende worden gewezen op de mogelijkheden anoniem te blijven?

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de onderhavige brief.

2. Domiciliekeuze

De leden van de CDA-fractie merken op dat de minister aangeeft dat is ingezet op een ruimere toepassing van de mogelijkheid van domiciliekeuze. Kan de minister nog wat nader ingaan op deze verruimde mogelijkheid tot de (beperkte) vorm van anonimiteit bij aangifte? Wat zijn precies de verschillen met de huidige mogelijkheden in de wet? In hoeverre zijn de mogelijkheden nu in welke gevallen uitgebreid en wat zijn hier de voor de aangever nog resterende risico's?

De minister noemt in zijn brief dat er op dit moment een pilot «vernieuwd slachtofferloket» loopt. Kan de minister al iets meer over de resultaten hiervan vertellen? Zo nee, wanneer verwacht hij dat deze bekend zullen worden?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de mogelijkheid van domicilie-keuze beter moet worden benut door slachtoffers of getuigen altijd op deze keuzemogelijkheid te wijzen. Waarom wordt dit nu al niet standaard gedaan door de politie? Welke waarborgen worden er in de geautomatiseerde systemen aangebracht om te voorkomen dat toch het feitelijke huisadres van iemand in het strafproces wordt geopenbaard?

3. Beperkt anonieme getuige/bedreigde getuige

De leden van de CDA-fractie vragen de minister voorbeelden te geven van situaties waarin het mogelijk (of beter: noodzakelijk) is om tot beperkt anonieme getuige of bedreigde getuige te worden verklaard.

In de handleiding «Opnemen (deels) anonieme aangifte/verklaring» wordt vermeld dat een 100% waarborging van de anonimiteit van de getuige/aangever niet kan worden gegeven. Is dit vanwege het onmiddellijkheidsbeginsel dat voortvloeit uit het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden? Hoe kijkt de minister aan tegen mogelijke schadeclaims indien de identiteit van het slachtoffer alsnog – onbedoeld – bekend wordt?

De leden van de PvdA-fractie vragen of de minister gaat bezien of maatregelen die een getuige kunnen anonimiseren ook toegepast kunnen worden bij andere zeer ernstige delicten. Denkt de minister hierbij onder andere ook aan geweldpleging tegen personen met een publieke taak? Wat is de reden dat advocaten van verdachten niet of nauwelijks gebruik maken van de mogelijkheid om de beperkt anonieme of bedreigde getuige bij de rechter-commissaris te horen? Hoe vaak lopen zaken nu stuk omdat er niet van deze mogelijkheid gebruik is gemaakt?

De leden van de PvdA-fractie vragen of geregeld is dat op het moment dat de rechter-commissaris bepaalt dat iemand niet langer gerechtigd is om als anonieme getuige in het proces te blijven, dat die getuige dan zijn aangifte kan intrekken. Zo ja, hoe is dit geregeld? Zo nee, waarom niet?

De leden van de SP-fractie vragen of het probleem bij het anoniem doen van aangifte of het afleggen van een verklaring niet zozeer is dat er geen mogelijkheden zouden zijn, maar dat niet kan worden uitgesloten dat een rechter/rechter-commissaris deze anonimiteit niet toelaat. De rechter-commissaris kan immers bepalen of deze vindt dat afscherming noodzakelijk is. De vraag is hoe snel deze daartoe zal besluiten. Welke oplossingen worden hiervoor geboden? Wat gebeurt er wanneer de rechter-commissaris besluit dat anonimiteit niet noodzakelijk is? Wordt dan slechts de betreffende verklaring buiten beschouwing gelaten zonder dat de anonimiteit wordt opgeheven? Hoe wordt de anonimiteit gedurende het gehele proces gewaarborgd?

De leden van de SP-fractie stellen vast dat het uitgangspunt is dat het in principe mogelijk moet zijn anoniem aangifte te doen van misdrijven, maar dat een verdachte recht heeft op een eerlijk strafproces en zich moet kunnen verdedigen tegen de beschuldiging en het hem of haar ten laste gelegde. Waarom zijn hiervoor in de regel de naam- en adresgegevens van de aangever of de getuige voor nodig? Waarom zouden deze gegevens in het dossier of proces-verbaal moeten worden opgenomen? De leden van de SP-fractie leggen de minister de situatie voor waarin naam- en adresgegevens van degene die aangifte doet van een strafbaar feit reeds bekend zijn, bijvoorbeeld omdat het gaat om huiselijk geweld of

een burenruzie. Welke voorziening, aan anonimiteit of bescherming, kan in dergelijke gevallen worden geboden?

De leden van de VVD-fractie lezen in de brief dat de minister zal bezien of de maatregelen ook bij andere dan zeer ernstige delicten kunnen worden toegepast. Deze leden vragen welke andere ernstige delicten hiermee worden bedoeld. Is de minister voornemens om per delictscategorie aan te duiden welke delicten hieronder moeten worden begrepen?

De minister geeft verder aan dat van de mogelijkheid dat de advocaat voorafgaand aan de zitting de beperkt anonieme of bedreigde getuige kan horen bij de rechter-commissaris niet of nauwelijks wordt gebruikt. De leden van de VVD-fractie verzoeken de minister hier op in te gaan en aan te geven wat de oorzaak hiervan is of zou kunnen zijn.

De aan het woord zijnde leden willen graag weten wanneer van de mogelijkheid om slachtoffers en getuigen die angst hebben voor represailles of zich bedreigd voelen via videoconferentie of telehoren te horen, gebruik wordt gemaakt.

Deze leden zouden verder graag vernemen hoe vaak de (partieel) anonieme aangifte/verklaring voorkomt (in absolute en relatieve cijfers). Welke aspecten, zoals genoemd in de handleiding opnemen (deels) anonieme aangifte/verklaring, spelen dan een rol en hoe vaak komen die dan voor?

De leden van de VVD-fractie verzoeken de minister tot slot in te gaan op de mogelijkheid van het in bepaalde gevallen aangifte doen op burgerservicenummer. Hoe staat de minister hier tegenover? Deze leden vragen daarbij wel of het voor derden (niet zijnde overheid) niet onmogelijk moet worden gemaakt informatie over het burgerservicenummer (en de houder daarvan) na te trekken bij de afdelingen bevolking van de gemeenten.

4. Voorlichting

De leden van de CDA-fractie merken op dat uit de voorliggende brief blijkt dat werkgevers en werknemers al sinds november 2008 worden voorgelicht over het belang van doen van aangifte, al dan niet beperkt anoniem in geval van geweld tegen overheidsdienaren. Hoe verklaart de minister dat het dan toch steeds zo'n probleem was de afgelopen maanden voor – bijvoorbeeld – bedreigde artsen en verpleegkundigen om aangifte te doen? Verwacht de minister dat hierdoor in de nieuwe voorlichtingsronde verbetering komt?

5. Andere maatregelen

De leden van de CDA-fractie vragen wat precies de aanpassingen zullen zijn in de informatieverstrekking aan slachtoffers in het kader van de Wet versterking positie van het slachtoffer in het strafproces.

De minister geeft verder onder andere aan dat Meld Misdaad Anoniem kan worden gebeld. Zijn de problemen die daar enige tijd geleden speelden, waardoor de identiteit van een anonieme beller alsnog bekend werd, inmiddels verholpen, met andere woorden kan de anonimiteit van de beller nu wel worden gegarandeerd? Zo ja, wat zijn de maatregelen die getroffen zijn om te voorkomen dat de anonieme beller alsnog bekend wordt?

Kan de minister alvast nader ingaan op de maatregelen die voor slachtoffers van mensenhandel worden getroffen bij het melden van misdaad? Denkt de minister dat het aantal opvangplaatsen dat op 50 gesteld is, zal volstaan en zijn hier, indien noodzakelijk, mogelijkheden tot uitbreiding van het aantal plaatsen?

II. Reactie van de minister van Justitie